

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

„Supuneți-vă deci lui Dumnezeu! Împotriviți-vă diavolului, și va fugi dela voi. Aproiați-vă de Dumnezeu și se va apropia și El de voi. Păcătoșilor curățiți-vă mâinile; și vă îndreptați inima cei cu cuget împărțit.“

Iacob, 4, 7—8.

UN FENOMEN PRIMEJDIOS: CĂSĂTORIILE DESNAȚIONALIZANTE

Ziarele locale au semnalat, vădit alarmate, faptul surprinzător, că la Primăria și Poliția din Cluj mai bine de jumătate din funcționarii *români* sunt căsătoriți cu femei *minoritare*.

Aceleași știri, cu cifre și nume concrete, ni se dau și din alte orașe ale Transilvaniei, însoțite de comentarii indignate și pline de îngrijorări.

Ne găsim prin urmare, în fața unui fenomen grav, cu tendințe de generalizare în orașele provinciilor alipite, ce trebuie să ne pună pe gânduri, fiindcă înfățișează o reală primejdie pentru neamul nostru.

Ea trebuie examinată de aproape și serios de întreaga presă națională, desbătută în instituții de *Stat* și organizații patriotice, cercetată cu grijă de *Biserică* prin clerul și așezămintele, ca astfel din colaborarea tuturor factorilor societății românești, să rezulte inițiativa unei viguroase reacțiuni, împotriva perniciosului val de înstrăinare ce ne copleșește.

Să ne dăm seama, că *în-cuscirea* cu străinii și în deosebi cu asupritorii de eri, a fost totdeauna și aproape integral *fatală* pentru noi. Gândiți-vă o clipă — pe linia istoriei — la vechea noastră nobilime, care spre a-și păstra privilegiile, a contractat căsătorii în familiile ungurești, acceptând legea și limba acestora, trădându-și neamul din care făceau parte. Chiar atunci când unii dintre ei, ca celebrii umaniști din veac. XVI. *Nicolae Olahus*, ajuns regent al Ungariei și *Mihail Valachul* (Csáki) cancelar al Transilvaniei, *Ioan Huniade* și *Matei Corvinul*, cari deși nu-și tăgăduiau originea, totuși s'au confundat în națiunea maghiară, slujind numai idealurile ei. Dar să ne uităm la *Românii secuizați* — atât de actuali prin mișcarea de trezire ce s'a pornit acolo — și nu va fi greu să pri-

cepem, că desnaționalizarea lor în masă se datorește, înainte de toate, căsătoriilor mixte, pe cari preoții unguri și administrația de Stat le promovau cu orice mijloace.

Să ne mai aducem aminte că asemenea căsătorii, neimpuse de nimenea, erau frecvente și printre *intelectualii* români din părțile de nord ale Transilvaniei, expuse unei copleșiri tot mai adânci din partea șovinismului maghiar. De aceea constatăm cu atâta uimire, că și astăzi fruntașii noștri din aceste regiuni preferă vorba și gazeta *ungurească*, apelând la limba lor maternă doar în contactul cu *țărani*, spre a le smulge voturile pentru Parlament.

Mai mult decât atât. Oameni ziși cărturari, cari prin oarba întâmplare au ajuns îndrumători ai tinerimii, intră în magazine și la salutul *românesc* al patronilor ei răspund *ungurește*. Ei au aierul de a se simți umiliți și purtând încă în sânge stigmatul robiei de ieri, o dau pe ungurește, spre a face negustorului dovada, că sunt „oameni culti“. Ce rușinoasă degradare națională, pentru care nu putem avea decât durere și dispreț. Căci, după aproape 20 de ani de viață liberă, am fi în drept să așteptăm dela fiecare român conștient să-și prețuiască *limba* în toate relațiunile lui, și să *impună* cu energie respectul ei oricărui cetățean *minoritar*. Și e curios, că cei cari păcătuiesc mai mult împotriva acestei porunci naționale, sunt cei ce trăiau și pe vremuri în comunitate cu *catolicii*. E nota specifică a nordului. Priviți în schimb sudul *ortodox* al Transilvaniei, și veți descoperi la conducătorii ca și la țărani lui o admirabilă *mândrie de limbă* și de afixarea ei armonioasă în toate împrejurările vieții.

Ei bine, la rugina trecutului odios, de care atâția nu se pot încă desface, se adaugă acum în plină Românie Mare, și patima otrăvită a căsătoriilor cu străinii. Li se pare acestor nenorociți, că fac un act de cucerire extraordinară și dobândesc un titlu de nobleță, legându-și destinul de o *minoritară*, care aparține unui popor de cultură. De a doua zi însă, decepțiile se țin lanț și viața e un iad. Căci în regulă generală, *unde femeia e o străină, familia urmează aceeaș soartă*. Și acesta e cazul majorității Românilor căsătoriți cu unguroaice. *Ele domină categoric și desnaționalizează iremediabil, în te-*

meiul influenței firești a *mamei*, dar și în virtutea unei conștiințe de rassă, care ține să-și afirme superioritatea față de Valahul opincar.

Iar ca soții de ofițeri, nu odată le-am văzut în postura de *spioane*, trădându-și cu ușurință bărbații de dragul unor divulgări îndoelnice în folosul Budapestei.

Căsătoriile cu unguroaice fiind din ce în ce mai dese, iar prohibițiile nefiind încă legisferate, din funcționarii bucurându-se de ocrotirea Statului — e firesc ca pilda rea să se întindă tot mai departe. Să pornim deci din vreme la stăvilirea acestui proces de desnaționalizare. Biserica noastră e datoare să fie în fruntea luptei, sunând goarna și pregătind biruința printr'o însuflețită acțiune pastorală și națională.

A. C. Cuza ostaș al lui Hristos.

Ziarul de simțire românească și creștină „Porunca Vremii“, a luat inițiativa sărbătoririi marelui luptător naționalist, distinsului profesor și convinsului creștin: A. C. Cuza.

În scopul acesta, s'a adresat tuturor celor ce simțesc cu adevărat creștinește și gândesc românește, să-și dea avizul spre a se înfăptui mărșălă gânde în ziua de 11 Aprilie a. c.

Abia ajunsă vestea la cunoștința celor „buni“ și dupăcum era și de așteptat, s'au și grăbit să răspundă toți aleșii nației, de participare la sărbătorire.

Biserica noastră strămoșească, prin cuvântul I. P. S. Sale Patriarhului Miron Cristea, și ai altor Ierarhi, și-a exprimat marea bucurie de-a participa cu toată căldura la aniversarea de 80 de ani a patriarhului naționalismului român și a unuia dintre cei mai devotați ostași ai lui Hristos.

Aceasta, este calitatea mare a dlui A. C. Cuza, care umple de bucurie inimile tuturor servitorilor sf. Altar și pentru aceasta biserica-i aduce o măreață închinare.

Astăzi mai ales, când, necredința bate la ușă, iar indiferentismul religios stăpânește multe capete cari se pretind că-s „luminate“, și când printr'o sistematică propagandă a agen-

ților tuturor ideilor protivnice simțământului creștin, s'a ajuns ca și în pătura țărănească, să se întâlnească atâtea desgustătoare pilde, când cele sfinte sunt batjocorite, azi bucuria ce-o simțeste bătrânul luptător, este cu atât mai mare, cu cât constatăm cu satisfacție că încep să asiste la o revenire la realitate, când, oricât de puternic ar fi înarmat răul, binele tot trebuie să birue.

A fi sărbătorit de întreaga elită a nației noastre, ce însemnează altceva, decât, un important început de biruință a simțirii creștine asupra celei străine de Hristos, a naționalismului conștient și constructiv, asupra internaționalismului agresiv și aducător de anarhie și ruină, a muncii cinstite și oneste, asupra speculei și exploatării.

Spunând aceste lucruri, n'am putea fi acuzați de politicianism, fiindcă preotul ort. român prin rolul de conducător spiritual al poporului „a mers — după cum spunea mai deunăzi alt neînfricat luptător naționalist, și creștin dl Octavian Goga — totdeauna, pe liniile mari ale istoriei... Sufletul preoției — declară mai departe fiul de preot din Rășinari — este împletit din dragoste și din ură. Dragoste pentru mișcările ce pornesc dela

Altar, dragoste pentru mișcările naționale, cari reprezintă linia istorică a frământărilor noastre sufletești și ură împotriva tuturor acelor, cari cu atitudinea lor primejduesc existența Altariului și temelile vieții noastre bisericesti.

Această caracterizare a atitudinii de veacuri a slujitorilor sf. Altar, justifică pe deplin și bucuria ce-o simțeste preoțimea la sărbătorirea lui A. C. Cuza.

O justifică, fiindcă potrivit misiunii lui, preotul, trebuie să lupte pentru apărarea credinței și această luptă trebuie s'o poarte cu orice sacrificii, iubind pe ceice ușurează munca, pe ceice ei însăși se înrolează în acea măreață tabără, pe ceice se închină cu credință și măresc puterea aceluiași Dumnezeu, și combătând, urâd chiar, pe cei ce tind a dărâma biserica „mireasa lui Hristos”, a transforma altarele în grajduri, magazii sau localuri de petreceri, unde instinctul animalic din om cu bestiala-i pornire, să opereze fără nici o rușine.

Și o justifică, fiindcă preotul ortodox român e pomenit ca cel mai autentic purtător și propagator în același timp, al ideii de neam, al conștiinței naționale, împotriva cotropitorilor de ieri și de azi, împotriva inconștiențelor înstrăinați, cari prin purtarea lor cauzează stricăciune interesului de stat și național.

Iar dacă activitatea de peste 60 ani a profesorului A. C. Cuza, dovedește o ne mai întâlnită pildă de consecvență în a propovădui același curat gând românesc și creștin, servind prin aceasta ca nimeni altul cele două interese, pentru a căror reușită este angajată prin sacra-i misiune tagma preoțească, și cari sunt cel creștin lăsat de Domnul nostru Iisus Hristos și cel național, hărăzit tot de Dumnezeu, pe care-l slujește poporul ce-l păstorește, atunci preoțimea ortodoxe, privind pilda vredni-

cilor ierarhi, și nizuindu-se a se găsi pe linia glorioasei tradiții, nu-i rămâne altceva de făcut, decât ca în ziua sărbătoririi, să ridice glasul spre rugăciune în toate bisericuțele noastre, în toate satele cele atât de ușor părăsite de atenția celor „mari”, ca

bunul și atotputernicul Dumnezeu, să-i lungească firul vieții lui A. C. Cuza, ca să poată duce până la deplină biruință steagul naționalismului integral și creștinismului curat, ca un vrednic ostaș a lui Hristos.

Pr. IULIU GOȘESCU, Stăna-Sălaj.

Adunarea generală a Societății femeilor ortodoxe române, filiala Cluj.

Filiala Cluj a Societății naționale a femeilor ortodoxe române și-a ținut adunarea generală în prezența P. S. S. Episcopul Nicolae Colan.

Au participat dnele: Zina Moroianu, prezidenta societății, Sofia Mețuș viceprezidenta societății, dnele M. Giuglea, Marcela Fabius, Elena Bratu, Lia dr. Gociman. Sava, C. Marinescu, d-na col. Marica, etc. Un grup de maici-surori de caritate dela mănăstirea „Sf. Elisabeta”, precum și dnii: Silviu Comșa, dr. Sebastian Stanca, dr. V. Sava, prot. Laurențiu Curea, dr. I. Vască, prof. Gh. Moroianu, pr. Coșeriu.

Adunarea a fost deschisă de P. S. Sa Episcopul Nicolae Colan, care a arătat rosturile Societății naționale a femeilor ortodoxe române.

P. S. Sa a vorbit apoi despre numeroasele realizări ale acestei societăți, sub președinția mult regretatului vlădică Nicolae Ivan. Continuând înaltul arhieru a arătat cum această societate, care împlinește aproape 26 ani de existență și e cea mai puternică organizație de acest fel din țară, a înțeles să îmbrățișeze problemele noi ce s'au ivit dela războiu încoace, mai ales importanța familiei, într'o țară proaspăt mărită ca a noastră, unde familia e chemată să propovăduiască iubirea de neam pe toate căile.

P. S. Sa Episcopul Nicolae Colan a terminat prevăzând societății succesele cele mai depline.

Presidenta societății, d-na Zina Moroianu, după salutul adresat P. S. Sale, a făcut darea de seamă asupra activității societății dela războiu încoace sub președinția d-nelor Petala (1921-1925), Popescu-Voiteși (1925-1928) și a d-sale, arătând străduințele depuse de femeile române pentru înălțarea și împodobirea catedralei și-a bisericii din Calea Regele Ferdinand și pentru înființarea celei dintâi mănăstiri de maici surori de caritate din Ardeal.

D. Pavel Dab, secretarul societății a insistat asupra activității societății în cursul anului trecut prin numeroase conferințe, concerte religioase, întreținerea școlilor de copii mici și premiera elevilor merițiși și prin reprezentarea filialei Cluj la congresul general de sub președinția d-nei Alexandrina Cantacuzino, ținut în Iunie 1936 la București. Trecând apoi la situația cassei, arată că din 228.582 lei cât reprezintă averea societății, numai în cursul anului trecut s'a cheltuit pentru scopuri filantropice 76.017 lei.

D-na Elena Bratu, rugând pe d-na președintă Zina Moroianu să rămână în fruntea acestei instituții pe care o conduce cu devotament de nouă ani, întregul comitet a fost reales cu aclamații.

Adunarea s'a sfârșit printr'o scurtă și înălțătoare cuvântare a P. S. S. Episcopului Nicola Colan.

APEL

Patriarhia Română — dorind să aibă, întreaga literatură patristică tradusă în limba română — face apel către toți P. C. preoți și P. St. mireni fii ai Bisericii noastre, care au convenita pregătire și depline cunoștințe atât cu privire la învățăturile bisericesti cât și la limba originală a cărților, cum și dorința de a lua parte la lucrarea aceasta frumoasă și de deosebită însemnătate pentru Biserica noastră, ca să binevoiască a se anunța la Consiliul Central Bisericesc București Str. Antim Nr. 29, aducându-i la cunoștință opul sau lucrarea patristică pe care o traduc sau voesc să o traducă. Cărțile trebuie traduse din limba originală în care a scris-o autorul, iar alte traduceri le poate folosi — cel mult — ca orientare traducătorul.

Imprimarea traducerilor se va face în ordine cronologică, începând cu apologeticii.

Lucrările — prezentate Consiliului Central Bisericesc — înainte de a fi imprimate se vor revizui de o comisie alcătuită anume în acest scop sub președinția P. S. Vicar Patriarhal Irineu Târgovișteanul ca delegat al Sf. Sinod.

Editarea se va face de „Institutul Biblic” dela Patriarhia Română și de Tipografia Cărților Bisericești.

Remunerația pentru traducerile făcute și tipărite va fi de 20% din venit, după acoperirea cheltuelilor de imprimare și editare.

Îndreptez rugarea mea către toți fiii buni ai Bisericii mele, ca să contribuie — câți pot la înfăptuirea acestui vechi gând al meu — și de sigur și al altor clerici ai Bisericii noastre.

Trimit tuturor celor ce se vor așeza la lucru ale Noastre Patriarhicești binecuvântări și le urez spor la muncă.

București, 16 Februarie 1937.

MIRON
Patriarhul României

FOILETON

Vechiul Testament și creștinismul.

II. Șubrezenia poziției liberale față de Vechiul Testament.

Biserica creștină în general, biserica ortodoxă în special, respinge ca neîntemeiate: a) principiile din cari se inspiră teologia liberală; b) sistemul de cercetări și argumentare; c) concluziile la care ajunge.

a) Combaterea principiilor teologice liberale.

Le găsim frumos cristalizate în scrierea teologului apusean I. Pohle „Natur u. Übernatur” (v. Esser-Mausbach „Religion Christentum Kirche” ed. 5, a. 1923, vol. I, p. 378.

„Este un fapt evident, (ne spune acesta), care nu se poate contesta. În lumea protestantă de ani de zile se petrece o schimbare de importanță capitală, nu numai pentru vechea credință creștină, ci și pentru tezele fundamentale ale reformațiunii.

Signatura acestei schimbări pe scurt poate fi astfel înfățișată: În lături cu tot ceea ce este supranatural în biblie, biserică și viață. Prin nimic omul modern nu se simte atât de mult atins, ca atunci când i se vorbește despre supranatural.

Vechiul proverb al lui Renan: „Il n'y a pas de surnaturel” din nou triumfează.

Supranaturalul ca idee și ființare este problema cardinală a prezentului, în jurul căreia se dă o aprigă luptă. De acest conceput fundamental sunt dependente revelația divină, profetia, minunea, biserica, tainele, ceriul, iadul... 4” (op. cit. p. 378).

Prin schimbarea amintită, Pohle vizează influența teologiei liberale, în protestantism. În signatura acestei schimbări înșiră principiile liberale, cari se pot concentra într'unul singur și anume: supranaturalul este o ficțiune ce trebuie înlăturată. Dar atunci pe drept cuvânt avem să ne alarmăm, căci ce mai rămâne din revelație, inspirație, profetie, minune, cu un cuvânt din creștinism peste tot? A înlătura supranaturalul din creștinism, înseamnă a-l distruge.

Într'o serie de capitole din amintita lucrare, Pohle ia atitudinea convenită față de eroarea liberală, dovedind prin argumente raționale și istorice realitatea ordinii supranaturale în lume și rolul istoric al supranaturalului în ordinea naturală.

Supranaturalul este o realitate. „Ființa lui o putem deduce din contrastul față de natură. Dacă ființa naturii se exteriorizează în concepute ale existenței vinei, atunci supranaturalul trebuie căutat în contrastul opus, al lipsei de vină. El cuprinde toate darurile și bunurile divine, cari ființial stau deasupra puterilor și oricărui străduințe ale naturii.

Cu cele supranaturale oamenilor le răsare un soare nou, a cărui auroră în înzestrarea propriei sale naturi, prin nici o singură rază nu este prevestită, a cărui strălucire și căldură îl umple de viață divină” (v. op. cit. p. 384).

Vorbind despre ființa ordinii supranaturale o definește astfel: „Cuprinzând complexul tuturor adevărilor revelate, împreună cu celelalte întocmiri de ordin supranatural într'o unitate încheată, obținem ordinea supranaturală, care formează contrastul față de ordinea naturală” (ibid. p. 387).

Ordinea supranaturală nu stă izolată de ordinea naturală, ci o influențează: „Deși supranaturalul pentru omul natural, încorporează o lume nouă, un cosmos care nu poate fi privit ca deviind din natură, nici ducând la ea, totuși natura însăși rămâne aceea ce supranaturalul îi imprimă. Harul presupune natura ca temeiul său, și-și ia înalta misiune să transforme, să înobileze și să-i atragă spre sine pe purtătorii ei. Astfel supranaturalul devine nu numai un dar, ci și o menire a naturii; nu este o sămânță seacă aruncată în pământ sterp, ci un germene plin de putere, care dă impuls spre viață superioară... — Supranatura nu planează ca o apariție sfântă, protejând și luminând asupra naturii, nici nu-și așează cortul ei sfânt alături de natură, pentru a stabili legături de bună vecinătate cu ea.

În realitate își adâncește rădăcinile ei în na-

Nr. 2510—1937.

CONVOCARE

Prea Cucernicii Protopopi sunt invitați prin aceasta la **conferința protopopească anuală**, care se va ține în zilele de **20 și 21 Aprilie a. c.**, în sala festivă a Consiliului eparhial din Cluj.

PROGRAM:

- I. Marți, 20 Aprilie:** 1. *La ora 8 dim.* Sf. Liturghie și Chemarea Duhului Sfânt în Catedrală. *Predica de prot. Alexandru Baba.*
2. *Ora 10 a. m.* a) Deschiderea conferinței de către P. S. S. Episcopul Nicolae.
b) „*Demnitatea preotului*” (judecată după fapte, vorbe, port etc.) Referat cu discuții. Referatul pregătit de cons. Dr. Seb. Stanca.
3. *Ora 13.* Masă frățească în reședința episcopoească.
4. *Ora 16.* a) „*Preotul și tineretul școlar și premilitar*” (referat cu discuții). Referatul pregătit de prot. Romul Popa din Luduș.
b) Alte probleme pastorale ce le vor pune P. C. protopopi.
5. *Ora 18.* a) Vecernie cu meditație pentru mărturisire. Meditația rostită de prot. Zaharie Manu din Dej.
b) Mărturisirea P. C. Protopopi.
6. *Ora 20.* Masă frățească în internatul Academiei teologice.
- II. Miercuri, 21 Aprilie:** 1. *Ora 8 dim.* Sf. Liturghie cu împărțirea P. C. Protopopi.
2. *Ora 10.* Probleme administrative:
a) salarizarea preoților;
b) taxele la casa clerului;
c) casa preoților;
d) preoții ajutători;
e) arondarea cercurilor electorale pentru adunarea eparhială;
f) uniformizarea registrelor familiare;
g) instrăinarea obiectelor din biserici;
h) catehizarea în școlile primare;
i) fondul de ajutorare preoțesc și pentru preotese;
l) școala de cantori;
m) probleme ce vor pune P. C. Protopopi.
3. Închiderea conferinței.
Cluj, la 8 Aprilie 1937.

† NICOLAE, Episcop.

Profesorii și literatura imorală.

După atitudinea demnă și categorică a celei mai înalte instituții culturale a țării, cuvântul răspicat al celor însărcinați cu plămădirea sufletului tinerilor noștri, e menit să aibă un mare răsunet în opinia publică românească. Fără considerație la persoane, oricare ar fi situația lor și de data aceasta se arată voința a-

cerbă a clasei noastre intelectuale de a se pune capăt ne mai pomenitului desmăț al unui anumit gen de literatură. Biserica și-a spus demult și de multeori cuvântul. E o bucurie să se constate că sufletul curat al neamului se ridică împotriva pângării sfîntenei sale.

Orice bun Român, și, mai cu sea-

mă orice bună mamă, va saluta cu cea mai mare bucurie actul „*Asociației profesorilor de limba română din învățământul secundar*” care, „luând în discuție nevoia de a se organiza o acțiune energică împotriva literaturii primejdioase, din punct de vedere național și moral, a cărei înrâurire nefastă asupra tineretului zădărnicește acțiunea educativă a școlii, a hotărât următoarele:

1. Stabilirea incompatibilității între calitatea de funcționar retribuit de Stat, îndeosebi profesor, și activitatea de producător literar, apărător sau propagator al literaturii primejdioase, fie în școală, fie în afară, prin publicațiuni de orice fel.

2. Scoaterea din manualele școlare și din biblioteci a scrierilor primejdioase.

3. Denunțarea în fața autorităților în drept și în fața justiției a autorilor unei astfel de literaturi.

4. Boicotarea editorilor cari răspândesc scrierile cu caracter imoral și dizolvant.

5. Coordonarea acestei acțiuni cu aceea a tuturor celorlalte asociațiuni și autorități cari luptă în acelaș scop.

6. Convocarea la 16 Mai a. c., a profesorilor de limba română din întreaga țară, pentru a desbate, sub toate aspectele ei, marea problemă a apărării limbii și literaturii naționale.”

INFORMAȚIUNI

Lucrările Sf. Sinod. Suspendarea sesiunii, atîngând în ziua V-a delicata chestiune a numirilor preoților, sub presiunea influențelor politice, exercitate în unele eparhii. Sf. Sinod a hotărât ca să excludă pe acei candidați, cari își urmăresc drepturile pe căi politice. Această hotărâre va fi primită cu multă satisfacție în cercurile preoților zeloși, cari de multe ori se vedeau izolați ori uitați în parohii de mici posibilități, pe când parohii întinse aveau parte de preoți, prea prinși de serviciile politice, la cari erau obligați, ca să fie de un real și mai cu seamă obiectiv ajutor sufletesc, dar cari fuseseră impuși de politicienii locali.

O altă chestiune importantă a fost comunicarea răspunsului Șefului Bisericii Anglicane trimis Patriarhului României, prin care se face, fără nici o con-

cesiune doctrinară, un pas de apropiere creștinească între două țări, deopotrivă legate de tradiția lor religioasă.

Sesiunea Sf. Sinod a fost încheiată, și prorogată pe luna Maiu, când vor veni în discuție multe teme de-o arzătoare actualitate și covârșitoare importanță pentru Biserica dominantă, a cărei misiune se confundă cu interesul capital al Statului român.

Sărbătorirea Prof. A. C. Cuza. Un mare comitet a luat inițiativa frumoasă de a sărbători azi la București, în cadrul unei impunătoare solemnități, pe dl prof. A. C. Cuza cu prilejul împlinirii vârstei de 80 ani.

Mii de intelectuali și-au anunțat adeziunea lor la acest praznic, care ia proporțiile unui eveniment național. Fără îndoială, că el este deplin meritat, deoarece toți bunii Români, văd în venerabilul patriot pe părin-

tură, pătrunde până în cele mai interioare temeuri ale vieții ei și-o atrage astfel spre propria ei putere și înălțime” (ibid. p. 385).

În continuare ocupându-se tot de natura ordinii supranaturale constată: „Dacă pătrundem cu privirea în totalitatea bunurilor supranaturale, constatăm că și ele constituiesc un cosmos superior aparte, ca și arhitectura ordinii naturale, ale cărei mădulare principale sunt legate întreolaltă prin puternice legături; iar în orânduirea lor plină de înțelepciune, dela distanță apare spiritului meditativ ca o construcție, care în mărimea ei impozantă imposibil s'o reducem la mâna omenească. Și anume este mai mult marele întreg, decât singuritele lui părți, care este format la fel dintr'o revărsare, și de departe presupune a fi o înfăptuire a lui Dumnezeu. Așa mărimi numai din spiritul lui Dumnezeu pot ieși...” (ibid. 387).

Răspunde în fine obiecțiunilor liberale: „Să nu se ridice împotriva noastră acuza, că ne învârtim într'un cerc vișios, dacă presupunem existența supranaturalului când ar trebui mai înainte să-l dovedim. Căci supranaturalul există faptice în lume. Ființa lui este adusă la expresie cu atâta stăruință, încât toate încercările necredinței sunt îndreptate într'o singură direcție, adică să se scape de toate aceste lucruri neplăcute ei. Cu o fantomă nimeni nu se războește, cel mult o ignorează” (ibid. 389).

Ocupându-se special de modernism unul din ipostasele liberalismului, ajunge la următoarele concluzii: „În virtutea principiilor lui, devine fără să vrea mormântul nu numai al religiei supranaturale, ci și al celor naturale. Cele două lăpeți cu cari sapă mormântul, sunt relativismul și imanentismul. În timp ce ca adept al relativismului a baricadat drumul obiectivei cunoașteri de Dumnezeu, nu-i rămâne altceva de făcut, decât să rămână în agnosticism din care ar fi putut ieși, și astfel sau să părăsească complet supranaturalul, sau să-l explice în natură. Ca mandatar al imanentismului se vede silit, a deplasa toate religiile în interiorul vieții sufletești, al cărei produs și expresie sunt. Revelația divină atunci nu este altceva, decât desvăluirea trebuințelor și simțimentelor religioase, cari se ridică din cele mai întunecoase adâncuri ale conștiinței noastre. Astfel apare supranaturalul și din această latură, golit de conținutul său obiectiv și coborât la un auto-produs al sufletului omenesc” (ibid. p. 390).

Nu este dogmatică ortodoxă și catolică, în care să nu se clădească pe realitatea indiscutabilă a lumii supranaturale. Problema existenței, sau inexistenței acesteia, nici nu se pune direct. Este considerată de adevărată nebunie a și concepe cineva, că supranaturalul este o simplă ficțiune. În schimb în capitolele închinat revelației supranaturale și inspirației Sf. Scripturi, sunt spulberate cu

bogăție de argumente raționale și istorice toate încercările liberalismului, (indiferent numele sub care se ascunde) de a-și afirma principiul său de negație.

„Raționalismul în genere neagă cu desăvârșire revelațiunea supranaturală sub orice formă, dar fără aceasta religia este imposibilă din punct de vedere psihologic. Căci omul chiar dacă ar ajunge pe calea revelațiunii naturale să cunoască pe Dumnezeu într'o măsură îndestulătoare și atunci o astfel de cunoaștere n'ar fi suficientă pentru legătura religioasă între Dumnezeu și om, dacă însuși Dumnezeu nu l-ar ajuta pe om ca să afle adevărul, n'ar intra cu el în legătură vie... Fără de aceasta, Dumnezeu ar fi obiectul cunoașterii noastre numai prin rațiune și legătura între om și Dumnezeu ar avea un caracter abstract-ideal; într'un cuvânt religia n'ar fi o legătură între Dumnezeu și om, ci numai o știință...”

Fără presupunerea revelațiunii supranaturale, ca un izvor al religiei, ea este inexplicabilă și ca fapt istoric...” (P. Svetlov „Învățătura creștină”, trad. de S. Bejan și C. N. Tomescu, vol. I. Chișinău, 1935, p. 25).

Prof. L. G. MUNTEANU

■ ■ Abonați și răspândiți ■ ■
■ ■ „VIATA ILUSTRATA” ■ ■

tele naționalismului creștin și intransigent. Azi începe să se a-firme tot mai impetuos în viața Statului această supremă poruncă de rassă, prevestindu-ne biruința ei definitivă. Ne asociem din tot sufletul la sărbătorirea din capitală, fiindcă ea exprimă omagiile Românilor către unul din cei mai străluciți îndrumători ai neamului.

O aniversare impresionantă. În scurgerea anilor împlețiți cu frământările formidabile, prin cari trece nu numai țara noastră dar chiar omenirea întreagă, rareori ne oprim să ne gândim că și pe umerii celor sortiți să rămână veșnic tineri — artiștii — se așează anii. Așa lumea românească a aflat cu o justificată surprindere, că în ziua de 2 Aprilie, subtilul înțelegător al doinelor și suspinelor poporului nostru, dl Tiberiu Brediceanu, a împlinit vârsta de 60 de ani. Farmecul său personal, i-a asigurat de mult un loc în inimile tuturor. Vigurosul și delicatul său talent, unul de frunte, în lumea noastră muzicală. Nu mai puțin îi datorează munca de organizare a vieții artistice de aci, în timpurile dela începutul libertății sale. Opera din Cluj e creațiunea sa. Deasemenea Conservatorul de muzică și artă dramatică din localitate.

De aceea noi, pătrunși de cea mai profundă stimă pentru talentul și caracterul său de nedesmințită generozitate și nobleță, am găsi ca un gest foarte natural și aproape imperativ, ca orașul nostru să sărbătorească prin Instituțiile create de el, pe omul, care deși ajuns la o vârstă respectabilă, mai are totuși încă mult de dăruit din plinătatea sufletului său.

Ca unui bun fiu al Bisericii noastre, noi îi trimitem călduroase urări de sănătate și viață lungă, în slujba Artei și a Neamului.

Încreștinarea politicei. Afiam, că la adunarea partidului național-creștin ținută Dumineca trecută în Capitală, deschiderea a fost precedată de intonarea cântării bisericesti „Cu noi este Dumnezeu“. Faptul e desigur impresionant prin noutatea lui, fiindcă până astăzi încă nu ne-a fost dat să vedem vr'un partid politic aoptând o asemenea inovație fericită. Exprimându-ne bucuria noastră, am dori ca exemplul dat Duminecă să fie urmat și de alții, nu însă ca o simplă formă de captare, ci ca o necesitate morală a celor ce aspiră la conducerea țării.

Legea pentru desființarea francmasoneriei. Proiectul de lege depus în parlament de câțiva inimoși deputați, în frunte cu vrednicul fiu al Bisericii noastre d. Nerva T. Cosma, primar în Beiuș, pentru suprimarea francmasoneriei, răspunde unui

sentiment general al țării. S'a admis urgența, însă n'a ajuns să fie desbătut. Proiectul cuprinde 9 articole și ele prevăd: desființarea tuturor lo-gilor de orice rit și grad, sub orice denumire ar funcționa; confiscarea averii lor mobile și imobile pe seama Statului, calificarea de delict a francmasoneriei, și deci oricine ar mai practica-o se va pedepsi cu închisoare dela 3—7 ani, amendă până la 100,000 Lei și pierderea dreptului de a mai ocupa funcțiuni publice și electiv.

Iată dispozițiuni binevenite și categorice, menite să pună capăt unor organizații primejdioase pentru Stat și națiune. Biserica le susține cu toată hotărârea, și cere ca ele să fie legitime pe cale de decret, în virtutea legii deplinei puteri. Starea de fapt de azi, ar fi transformată într'una de drept și definitivă.

Întâlnire colegială. Absolvenții liceului „Regele Ferdinand din Turda, promoția 1926, sunt călduros rugați să-și trimită adresele în vederea tradiționalei întâlniri de zece ani, dlui Emil C. Sabău, redactor la ziarul „Patria“, Cluj.

Biserica din Satu-mare. Dela unire se fac eforturi continue pentru unei catedrale ortodoxe în Satu mare, unde azi avem vre-o 6000 credincioși. Toate încercările generoase s'au izbit însă de opoziția autorităților de Stat, cari pretindeau să se înalte întâi biserica greco-catolică. Așa s'a și întâmplat, căci i-au pus la dispoziție din fondurile județene suma de 3 milioane și jumătate Lei, care a îngăduit construirea unei adevărate catedrale în stil bizantin (!).

Acum e rândul celei ortodoxe. Știți ce se întâmplă? Aceiași domni i-au prevăzut în bugetul pe 1936 suma de 500,000 Lei, ca pe urmă s'o cheltuie pentru alte scopuri, iar pe 1937 i-a trecut abia 50,000 Lei.

Acest fel de a-și bate joc de biserica ortodoxă nu poate fi tolerat. Trebuie sesizat ministerul de Interne spre a trezi la realitate pe slujbașii statului ortodox, cari se cred mai mult catolici decât români.

O soluție regretabilă. E vorba de legea votată în Parlament prin care se desființează așa zisa Universitate săsească din Sibiu. Instituția politică medievală, care din 1876 nu mai avea decât rosturi culturale pe fostul pământ crăiesc, era administrată după război numai de sași și în profitul lor, deși legea prevedea

explicit, că beneficiile averii sale au să fie repartizate pe toți locuitorii din Fundus regius. În loc de a se proceda la o nouă constituire a adunării generale, prin alegerea de deputați, care ar fi asigurat preponderența Românilor și trecerea conducerii în mâinile lor, s'a preferat lichidarea instituției și împărțirea averilor între Biserica săsească și nou creatul așezământ cultural Mihai Viteazul. I s'a atribuit Bisericii săsești cea mai mare parte a averilor, fără nici un temei justificat, ba i s'au dat și arhive atât de importante pentru trecutul Românilor, în loc de a fi trecute Statului, iar o oarecare parte a bunurilor a intrat în proprietatea așezământului „Mihai Viteazul“ de care nu se simțea nici o nevoie, fiindcă aveam „Astra“. Cu drept era de altfel să se dea averea Bisericii Ortodoxe, odată ce dincolo s'a convenit să profite cea evanghelică. Era și reciprocitate și just, fiindcă majoritatea locuitorilor sunt ortodocși. Se vede însă că aranjatorii oculți din Sibiu ai acestei probleme naționale s'au ferit ca de foc de consultarea Mitropoliei, nu cumva să piardă beneficiile personale ce și le asigurau. Astfel au soluționat prin prizma politicii de partid o chestiune de ordin național. Daunele pentru noi sunt evidente și de aceea regretăm profund rezolvirea nefericită la care s'a ajuns.

BIBLIOGRAFIE

A apărut numărul pe Aprilie al revistei „Viața Ilustrată“, de sub direcția P. S. Episcop Nicolae Colan, cu următorul sumar bogat și variat:

† Nicolae Colan: Două hotărâri; Grigorie T. Marcu: Rugul dela Efes; Ionel Mănițiu: Întoarcerea 'n lumină... (poezie); Grigore Popa: Stilul Eladic; G. Munteanu: Mucenicul George; Al. Străoneanu-Balaș: Strofe pentru Cosânzeană (poezie); I. V. Spiridon: Rațiunea și Inima (prezie trad.); Il. V. Felea: Dumnezeu și sufletul în poezia contemporană; Gh. Brânduș: Drumul natural; O. Buccevschi: Viclenii sectare; Dr. Eugen Dobrotă: Prin țările apusene. Pr. Fl. M., I. E. Naghiu și V. Mateiu: Cronică literară: L'homme 1936 en Russie Soviétique. Biserica dominantă și egala îndreptățire a cultelor. Nuvela istorică în literatura română transilvană. Pe drumul unei credințe. Amintiri. Cronică internă: Fundațiunea Gojdu. Biserica din Suceava. Darul Fundației Regale. Centenarul lui Ion Creangă. Cronică externă: Miniștri români în străinătate. Explosia din New-London. Mussolini în Libia. Polonia. Războiul civil din Spania. Ghi-veciu: În preajma încoronării Rege-

lui George VI. Curiozități londoneze. 100 kg. lemne dau 60 kg. zahăr. Viața veșelă. Numeroase ilustrații.

Revista atât de cald scrisă și elegant tipărită, merită să intre în casa oricărui intelectual creștin. Mai ales că abonamentul este atât de mic.

*

„Revista Teologică“. Nr. 4 pe Aprilie 1937. Redactor Prof. Gr. T. Marcu. Sibiu. Acest număr este închinat problemei Sf. Scripturi. Sumarul cuprinde: P. S. Episcop Nicolae Colan: Crâmpie din Evanghelia Domnului (idei din conferința rostită la Sibiu); Diacon Gr. T. Marcu, Tare în Scripturi; Nic. Neaga, Antisemitism și Vechiul Testament. Pr. Il. Felea, Sf. Scriptură în mâna Preotului; Gr. Marcu, Atitudini; Gr. Marcu, P. Brudea și Nic. Neaga, Mișcarea literară; Gr. T. M., Cronică, note și informații.

Constatăm, că vechea revistă sibiană merge viguros înainte, aducând contribuții serioase și cu nerv la cultura clerului nostru.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 2239—1937.

Comunicat.

Ministerul Cooperăției sub Nrul 41577—1937 încunoștințează, că și anul acesta va organiza „Ziua sădirii pomilor“ în toată țara.

În acest scop s'a constituit în fiecare județ un comitet de organizare, compus din toți șefii serviciilor Agricole și silvice din județ, având ca președinte pe dl prefect respectiv.

Data serbării rămâne să se fixeze pentru fiecare județ în parte.

La aceste serbări urmând a lua parte toate autoritățile eclesiastice și școlare, dispunem să participe și să dea concursul toți preoții în parohiile lor.

Cluj, la 1 Aprilie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 288—1937.

(11) 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea parohiei vacante Orăști, din protopopiatul Lupșa, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Preotul numit va beneficia de următoarele venituri:

1. Salar dela stat, conform calificăției.
2. Stolele obicinuite.
3. Locuință corăspunzătoare, supraedificatale de lipsă și grădină de legumi.
4. Cimitirul cu pomi, 3 jugăre arător și 2 jugăre pășunat.
5. Câte 1/2 ferdelă grâu și porumb dela 115 familii, după starea materială, precum și câte 10 Lei dela fiecare familie, ca răscumpărare a zilei de clacă. Acest venit se împarte dela 20 familii cantorului și dela 10 familii crâșnicului.

Concurenții își vor trimite cere-rile, provăzute cu documentele de lipsă, dintre cari nu poate lipsi actul de învoire a P. Sf. S. Episcopului, în termenul amintit mai sus, subscri-sului oficiu. În parohie candidații se pot prezenta după prealabilă avizare a acestui oficiu.

Baia-de-Arieș, la 24 Martie 1937.

Oficiul protopopesc al tractului Lupșa în înțelegere cu consiliul parohial.

Vasile Șpan, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

AVIZ! Subsemnatul aduc la cunoștința O. Domni Preoți, că în atelierul meu de croitorie din Cluj, Str. Regina Maria 48, se confecționează: **REVERENZI PREOȚEȘTI** din stoffe fine, cu prețul dela 1500 Lei; **ORNATE** cu prețul dela 3000 Lei; **PRAPORI** cu prețuri moderate, — precum și **costume bărbătești**.

Rog binevoitorul sprijin al Cu deosebită stimă On. preoțimi, garantând de confecționarea frumoasă și durabilă. **MIHAIL MUNTEAN,** croitor.